

*Штефан Л.В.  
м.Харків, Україна*

## **МЕТОД ПРОЕКТІВ ЯК ОДИН ІЗ ШЛЯХІВ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА**

Сучасна вітчизняна освіта знаходиться у стані такої, що наздоганяє передові європейські країни у напрямі активізації інноваційної парадигми. Не дивлячись на підвищену увагу до цього питання у Законі України «Про вищу освіту», на сьогодні втілення інноваційних технологій у ВНЗ знаходиться на недостатньому рівні. Слід розуміти, що чим довше буде зберігатись така ситуація, тим складніше інтегруватиметься освіта України в європейський простір. Тому виникає нагальна проблема у адаптації до умов професійної освіти взагалі та педагогічної зокрема інноваційних технологій. Серед них останнім часом значна увага приділяється методу проектів. Однак його практична реалізація у навчальний процес професійної підготовки фахівців педагогічної сфери потребує більш глибокого вивчення. Це питання і стало метою запропонованої публікації.

Сьогодні стає зрозумілим, що вже недостатньо активізувати пізнавальну діяльність студентів, а слід створити усі умови для формування у них інноваційного потенціалу. Одним із шляхів, що дозволяє значною мірою реалізувати це завдання, є метод проектів, до якого останнім часом значно зросла увага як науковців, так і практиків. При цьому застосування в освіті методу проектів (Е. Полат, І. Зимня, Т. Сахарова) усе частіше конкретизується до умов викладання певної навчальної дисципліни (О. Ляпіна, Е. Гилєва, Г. Алябушева).

Історичне коріння методу проектів, як стверджує німецький вчений М. Кнолль у статті «300 років вчимося у проекті», бере свій початок ще з XVI століття, де його було застосовано у Римській вищій школі мистецтв. Пізніше, у 1911 році, Бюро виховання США узаконило такий підхід, спираючись на його використання Д. Снедзеном. Останній пропонував дітям фермерів, які мали пропуски занять, завдання для самостійної позакласної роботи у вигляді домашніх проектів.

Активно застосовуватись у навчальному процесі метод проектів почав у 20-х роках XX століття у США. Слід нагадати, що його засновник Джон Дьюї не досяг бажаного результату після його реалізації, чому було багато причин. Наукову базу застосування «методу проблем» (як він його називав), вчений заклав у книзі «Школа і суспільст-

во». При цьому він спирався на ті позиції, що той, що навчається, повинен не просто отримувати знання, а вміти застосовувати їх для вирішення нагальних проблем тут і зараз через доцільну діяльність у співвідношенні з особистим інтересом саме у цих знаннях [2]. Тож Дж. Дьюї можна назвати одним із засновників компетентнісного підходу в освіті. Послідовник і учень вченого, американський учитель В.Х. Кілпатрик продовжив втілення ідеї проектування навчального процесу і назвав спосіб організації роботи з учнями методом проектів. Саме йому належить ідея систематизації проектною роботи через виділення продуктивних, споживчих, дослідницьких та навчальних проектів. Сучасні вчені додають до них ще й творчі, ігрові, інформаційні, практико-орієнтовані та інші види проектів. Це й зрозуміло, адже метод проектів розглядається як один з тих, що найбільш ефективно дозволяє формувати інноваційний потенціал фахівця.

Розповсюдження методу проектів спричинило появу нового явища – «проектного навчання» (В. Гузєєв, В. Жинжило, Е. Кротова, Л. Левчук, Н. Матяш, В. Мельников, В. Мигунов, П. Петряков, М. Ретивих), яке розглядають як цілісну методичну систему, побудовану на методі проектів, що охоплює увесь процес навчання. Основним результатом реалізації цього методу є проект, який, частіше за все, розробляється групою студентів.

Структуру проекту найбільш лаконічно та точно представив І. Сергєєв [3] через сукупність п'яти «П»: проблема, планування, пошук інформації, продукт та презентація. Для викладача найбільшу складність представляє пошук проблем, пов'язаних із майбутньою професійною діяльністю майбутніх педагогів. Сьогодні необхідно створити банк таких проблем на основі аналізу як світового, так і вітчизняного педагогічного досвіду, спираючись на інтернет-ресурси; бесіди з фахівцями, аналіз умов педагогічних практик.

Слід погодитись із рядом вчених (Е. Карпова, Л. Левчук, В. Жинжило), які серед етапів реалізації методу проектів виділяють:

– *підготовчий етап*, який передбачає організаційну роботу по формуванню проектних груп, визначення проблеми проекту та теми на її основі, пошук інформаційних джерел;

– *дослідницький етап* має за мету вивчення відповідних інформаційних джерел з метою пошуку шляхів вирішення проблеми проекту, оформлення результатів дослідницької роботи, підготовку презентації за її результатами;

– етап представлення результатів дослідження включає публічну презентацію шляхів вирішення проблеми проекту; оцінку роботи проектної групи як у цілому, так кожного з її учасників окремо.

Важливого значення у процесі реалізації методу проектів мають принципи, на основі яких організується діяльність за цих умов. Спираючись на підходи Л. Гурьє [1] щодо принципів педагогічного проектування, запропонуємо наступну систему принципів втілення у навчальний процес методу проектів як одного з шляхів формування інноваційного потенціалу майбутнього педагога:

– *принцип людських пріоритетів*, який орієнтує на урахування пріоритету якісної професійної підготовки майбутнього педагога як компетентного спеціаліста зі сформованим інноваційним потенціалом;

– *принцип саморозвитку проєктованих систем, процесів, ситуацій*, що передбачає у ході опрацювання проєкту внесення певних змін, які допускати його спрощення або ускладнення у залежності від інноваційного потенціалу студентів;

– *принцип повноти*, що передбачає реалізацію у навчальному проєкті системи заходів, які відповідають вимогам майбутньої професійної діяльності педагога як носія інноваційної культури;

– *принцип діагностованості*, який передбачає моніторинг результатів опрацювання проєкту на певних етапах його розробки через реалізацію каналу зворотного зв'язку з викладачем з тим, щоб своєчасно вносити корективи у його зміст з метою забезпечення ефективних умов для формування інноваційного потенціалу майбутнього педагога;

– *принцип конструктивної цілісності*, що передбачає послідовну реалізацію усіх етапів методу проектів, кожен з яких спрямований на формування інноваційного потенціалу.

Отже, метод проектів повною мірою дозволяє позитивно вплинути на формування інноваційного потенціалу майбутніх педагогів через реалізацію відповідних етапів та принципів. Подальші дослідження будуть спрямовані на створення банку проблем з педагогічної діяльності як основи розробки проектів.

#### Список літератури:

1. Гурьє Л.И. Проектирование педагогических систем: учеб. пособие / Л. И. Гурьє. – Казань: Казан. гос. технол. ун-т., 2004. – 212 с.
2. Дьюи Дж. Школа и общество / Дж. Дьюи. – М. : Госиздат, 1924. – 127 с.
3. Сергеев И.С. Как организовать проектную деятельность учащихся: практическое пособие для работников общеобразовательных учреждений / И. С. Сергеев. – М. : АРКТИ, 2008. – 80 с.